

діалогу та взаєморозуміння між народами. Її значення полягає не лише в мистецькому вираженні, але й у збагаченні світової клавірної музичної традиції. Таким чином, історія української клавірної музики свідчить про багатство та різноманіття української культури, а також про важливу роль мистецтва у відтворенні та збереженні національної ідентичності.

Список використаних джерел

1. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах : Навч.посібник. Тернопіль : СМП «АСТОН», 1998. 300 с.
2. Корній Л. До питання про українсько-польські музичні зв'язки ХУІ-ХУІІ ст. / *Укр. музикознавство*. Вип. 6. К., 1971.
3. Кох К. П. Із спостережень над східнослов'янськими та середньоєвропейськими фольклорними зв'язками у ХУІ-ХІХ століттях / *Укр. музикознавство*. Вип.14. К., 1979.
4. Мазепа Л. Документальні пам'ятки про музичне братство у Львові ХУІ-ХУІІ століть / *Записки НТШ*. Том ССХХУІ. Львів, 1992.
5. Степаненко М. Клавір в історії музичної культури України ХУІ- ХУІІ ст. / *Укр. муз. спадщина*. Вип.1. / Заг. ред. М. Гордійчука. К., 1969. С. 17-45.
6. Українське бароко та європейський контекст. К., 1991.

Прутян Лідія,
викладачка дитячої художньої школи
Горішньоплавнівської міської ради
Кременчуцького району Полтавської
області (м Горішні Плавні)

ВИДАТНІ УКРАЇНСЬКІ МИСТКИНІ ЗА КОРДОНОМ

***Анотація.** Важливо сьогодні пам'ятати і знати здобутки та працю українських мисткинь, які можуть дати нам багатий досвід у вивченні художньої дійсності, розширити діапазон творчої уяви, допомогти відновити багаж культурної спадщини завдяки своїм життєвим прикладом та мистецькою творчістю. Схарактеризовано*

життя і творчість трьох знаних у світі, видатних українських художниць, які своїми здобутками прославили свою країну.

Ключові слова: *творчий шлях, мистецтво, відкриття, здобутки, прославляння, Україна.*

Сьогодні військові події на території України засвідчують потребу країни не тільки у зброї, але й визнання її у всьому світі як культурної розвиненої нації, яка здатна продукувати цікаві, сучасні мистецькі проекти. Сьогодні як ніколи Україна потребує підтримки і розвитку у різних сферах діяльності. Для того, щоб країна жила і розвивалася потрібно відштовхуватись від спадщини і прославляти свою культуру і традиції. На даний час багато людей покинули країну із-за важкого воєнного стану. Серед них ті, хто займається сучасними цікавими мистецькими проектами. Зазначимо, що багато митців прославляли Україну і в інших століттях. Схарактеризуємо діяльність видатних мисткинь минулого і сучасності.

Олександра Екстер – українська художниця-авангардистка, реформаторка сценографії, народилася в 1882 році в місті Білосток (Польща). Мама була грекинею, а тато – білоруським євреєм. Жила в Києві 35 років. Мистецьке навчання здобувала в Україні і у Франції, де познайомилася з Пабло Пікасо. Фотознімки його робіт вона привезла до Києва, а місцеві художники були у захваті від нового мистецтва. Так з Франції до України потрапив кубофутуризм [1]. Вона надихалася творчістю гончарів, здійснювала справжні наукові експедиції в пошуках старовинних селянських вишивок, літургійного шиття, предметів ткацтва. О. Екстер з іншими дослідниками шукали народні мотиви, переосмислювали їх, осучаснювали та малювали супрематичні дизайни для вишивок на сумках, подушках, килимах, поясах. Їх виставляли й охоче купували в Полтаві, Києві, Берліні.

Олександра Екстер – не тільки талановита художниця, але й відома реформаторка сценографії: додала об'ємні багатоярусні декорації,

довела співзвучність театральних костюмів з кольоровим рішенням фону, звернула увагу на освітлення, запропонувала розмальовувати обличчя. Новітньо, лаконічно, конструктивно, рухливо оформила сценічне дійство, що пізніше перейняли в Європі та Америці. 1925-го року вона оселилася у Парижі. Тут оформлювала книжки, робила інтер'єри, викладала в Академії сучасного мистецтва Фернана Леже. Олександра Екстер померла 17 береня 1949-го року і похована у передмісті Парижа у Фонтене-о-Роз [2].

Соня Делоне. Творчість французької художниці та дизайнерки українського походження Соні Делоне (SoniaDelaunay) – величезний натхненний світ кольору.

«Колір – це шкіра світу». Витіснивши з пам'яті неприємні моменти, мисткиня назавжди пронесла із собою чи не найважливіший для своєї творчості спогад: «Яскраві фарби я люблю. Це фарби мого дитинства, фарби України. Пам'ятаю селянські весілля моєї країни, де червоні та зелені сукні, прикрашені стрічками, літали у танці. Пам'ятаю, як ростуть кавуни та дині, помідори оперізують червоним хати. І великі соняшники, жовті з чорною серцевиною, сяють у легкому, дуже високому, блакитному небі» [5]. С. Делоне була видатною представницею арт-деко, авангарду і разом із чоловіком Робером Делоне створила новий напрямок у живописі – «симультанізм» (ще одна назва – «орфізм»). Зображення руху кольору у світлі – так визначала художниця свої роботи. Співвідношення рідних кольорів вона поєднала в усій творчості: працювала над експериментальним кольоровим кіно ще у 1926 році, співпрацювала із Citroen – розписувала їхні автомобілі, розробляла дизайн костюмів для епатажних вистав дадаїстів чи балетів, а в 1925 році її «оптична» сукня прикрашала обкладинку британського Vogue. Симультанні вбрання Соні з шаленим успіхом продавалися у найпрестижніших бутиках Європи. Серед її замовників був і універмаг LibertyLondon, текстильні фабрики «Родьє» і «Ліон». У рік її смерті Девід

Боуї виступив у костюмі за мотивами ескізів Соні Делоне, які вона створила для вистави ТрістанаТцара у 1920 році. До того ж у 90 років її нагородили найвищою нагородою Франції – орденом Почесного легіону. Соня Делоне померла в 94 роки в Парижі [4].

Оксана Мась – українська художниця, філософиня, гуманістка, урбаністка, теоретикиня та популяризаторка сучасного мистецтва. Народилася 1969 року в Україні. Родом із Одеси. Наразі проживає та працює на дві країни, в Україні та в Іспанії у місті Фігейрасі. Художниця, насамперед, відома своєю арт-інсталяцією «Вівтар націй», створеною з понад 3 млн. дерев'яних яєць із зображеннями людських гріхів, страхів та бажань. Проєкт представляв Україну на Венеціанській бієнале у 2012 році і став найбільш обговорюваним серед гостей фестивалю та світової художньої громадськості [7].

«Власне, яйце, елемент, із якого зібраний мій «Вівтар», – зрозумілий для всіх символ відродження, єдиний символ, який присутній у всіх культурах... Працюючи над «Вівтарем націй», що зібраний із 380 000 дерев'яних яєць, я розсилала заготовки для розпису по всьому світу. Вже розписані яйця приходили з Австралії, Ірландії, Південної Африки з однаковими малюнками! І всі автори розписів говорили: це наші національні, споконвічні орнаменти!...Мені здається, що колись культурний код на землі бувспільний...Нам залишається тільки один вузький коридор – культура. З єдиним культурним кодом ми нарешті зрозуміємо, що ми однієї крові. Ця проста фраза Кіплінга, «ми з тобою однієї крові», несе потужну ідею, яку повинне зрозуміти людство...сам процес збирання культурних кодів я розумію як місію, як свою мету в мистецтві» [6]. В цій роботі вона прагнула об'єднати все людство, щоб не було поділу між расами і між одне одним.

Оксана провела понад 80 персональних виставок у всьому світі. Її роботи представлені у багатьох музеях сучасного мистецтва, зокрема у Чехії, Нідерландах, Іспанії, Німеччині, Швейцарії та США.

У 2011 році весь світ був натхненний та вражений мозаїчним панно «Погляд у вічність», зробленим із 15 тисяч розфарбованих вручну великодніх яєць та встановленим у Софійському соборі – одній з найпопулярніших пам'яток Києва [7].

Отже, творчість кожної мисткині нам доводить, що потрібно мати в серці рідну землю, навіть якщо ти далеко. Соня Делоне передавала яскраві барви України в своїй творчості, Олександра Екстер відновлювала українське мистецтво і принесла його у Францію, Оксана Мась запрошує у свій світ писанки, як осередку української традиції.

Список використаних джерел

1. Народилася Олександра Екстер, 1882. // URL: <https://uinp.gov.ua/istorychnyy-kalendar/sichen/18/1882-narodylasya-oleksandra-ekster>
2. Екстер Олександра Олександрівна // URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BA%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80_%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80%D0%B0_%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0
3. Діячі. Делоне Соня // URL: <https://uaview.ui.org.ua/ua/artist/Delaunay-Sonia>
4. Соня Делоне. Законодавиця світової моди, родом з України // URL: <https://localhistory.org.ua/texts/statti/sonia-delone-zakonodavitsia-svitovoyi-modi-rodom-z-ukrayini/>
5. Соня Делоне: українські барви // URL: <https://tyzhden.ua/sonia-delone-ukrainski-barvy/>
6. Всесвітньо відома українська художниця Оксана Мась долучилася до благодійного марафону «Здійснимрію» // URL: <https://tsn.ua/ru/ukrayina/vsemirno-izvestnaya-ukrainskaya-hudozhnica-oksana-mas-prisoedinilas-k-blagotvoritelnomu-marafonu-zdiysni-mriyu-1070070.html>

7. «А випотімідете за нами». Культурні коди Оксани Мась//
URL:<https://pragmatika.media/a-vi-potim-idete-za-nami-kulturni-kodi-oksani-mas/>

Пустяк Світлана,
викладачка Дитячої музичної школи № 2
ім. В. П. Шаповаленка(м. Полтава)

ФОРМУВАННЯ ПОЧАТКОВИХ НАВИЧОК ГРИ НА БАНДУРІ УЧНІВ МИСТЕЦЬКИХ ШКІЛ

***Анотація.** У статті висвітлені питання формування виконавського апарату учнів мистецької школи у класі бандури; доводиться важливість застосування технічних вправ для формування технічної майстерності учнів.*

***Ключові слова:** технічна майстерність, інструктивний матеріал, технічні навички, Технічні вправи.*

Виховання технічної майстерності музиканта-виконавця є однією з найскладніших ланок музичної педагогіки та виконавства, а сучасна методика роботи над технікою бандуриста має ще багато прогалин.

Технічні ж вимоги до виконавців на бандурі особливо зросли за останні роки. Твори сучасних композиторів М. Дремлюги, К. Мяскова, В. Зубицького, М. Стецюна, А. Найденка та І. Найденка, Ю. Олійника, а також переклади для бандури творів композиторів різних епох та стилів примушують виконавців шукати нових засобів у роботі над технікою для звукової реалізації художніх образів при інтерпретації такого оригінального репертуару. Виконання музичного твору передбачає володіння відповідними технічними навичками та реалізацію ідейно-художнього змісту твору.

Засвоєння початкових навичок гри на бандурі повинно проходити на художньому матеріалі (зокрема, використовуючи народні мелодії), а пізніше закріплюватися у вправах та етюдах. Впродовж навчання слід обов'язково ознайомлювати учня з правильною постановкою ігрового апарату, яка в свою